

דברות קודש

שנאמרו ע"י נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בישיבת היכל התורה

יום ב' מטות מסעי תשפ"ג לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שע"ו

והנה מבואר בר"ן (נדריים ל) דכיון שהתורה אמרה (דברים כב-ג) כי יקח איש אשה, ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש, לא כל הימנה שתכניס עצמה לרשות הבעל. ומשום הכי אמרינן בפרק קמא דקידושין (ה:) דאי אמרה היא הריני מאורסת לך, אין בדבריה ממש, אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש, היא מבטלת דעתה ורצונה, ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר, והבעל מכניסה לרשותו ע"כ. אם כן כל כלה הניתנת לחתן, אי אפשר לקנותה רק בשביל שהיא מפקירה עצמה לפניו שיוכל לקדשה. וכמו כן היא בהתורה, אין התורה ניתנת במתנה לאדם, רק אם מפקיר עצמו לתורה, וממדבר מתנה, והיא ככלה לחתן, שרק אחר שהיא מפקרת עצמה יוכל לזכות בה.

*

אמנם יש לומר עוד בזה, דאיתא בגמרא (בבא בתרא עד.) אמר רבה בר בר חנה, זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא, ואיתלוי בהדן ההוא טייעא [סוחר ישמעאל], אמר לי תא ואחוי לך טורא דסיני וכו', שמעתי בת קול שאומרת, אוי לי שנשבעתי [מן הגלות כדכתיב קראי טובא בנביאים], ועכשיו שנשבעתי מי מיפר לי. כי אתאי לקמיה דרבנן אמרי לי וכו' היה לך לומר מופר לך מופר לך. והוא [רבה בר בר חנה] סבר, דלמא שבועתא דמבול הוא [דכתיב (ישעיה נד-ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח וגו', אותה שבועה היה רצה להפר ויחריב את העולם במבול, ולפיכך לא רצה להפר] ע"כ.

נתבקשתי לומר כמה דיבורים לפני הבחורים החשובים שיחיו, ובהיות שלומדים כעת מסכת נדרים, ופרשת השבוע היא גם כן פרשת נדרים, נדבר מענין זה.

מצינו במשה רבינו כאשר עלה לקבל את התורה, כתיב (שמות לא-יח) ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחת העדות וגו'. וברש"י ככלתו כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן, שלא היה יכול ללמוד כולה בזמן מועט כזה ע"כ. וצריך ביאור הכוונה שניתנה לו תורה ככלה לחתן. אך הענין הוא דאיתא בגמרא (נדריים נה.) מאי דכתיב (במדבר כא-יח) וממדבר מתנה, וממתנה נחליאל, ומנחליאל במות. כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה ניתנה לו במתנה, שנאמר וממדבר מתנה. וכיון שניתנה לו במתנה נחלו א-ל, שנאמר וממתנה נחליאל. וכיון שנחלו א-ל עולה לגדולה, שנאמר ומנחליאל במות ע"כ. הרי לנו כי המפקיר עצמו לתורה כמו מדבר, אשר אין שם רק שמים וארץ, כן הוא בודל עצמו מכל עניני העולם, ומשקיע ראשו בתורה, אז ניתנה לו התורה במתנה, שתורתו משתמרת ואינה שוכחה, ותורתו מתברכת להשיג הרבה בזמן מועט, להיות כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק. ולכן משה רבינו שהפקיר עצמו לתורה, לחם לא אכל ומים לא שתה (שמות לד-כח), נתקיים אצלו ממדבר מתנה, שלמד כל התורה כולה בזמן מועט, שזהו ברכת ה' למי שמוכן להפקיר עצמו, להיות כמי שדר במדבר, שזוכה ממדבר מתנה, שניתנה לו תורה במתנה.

והנה במשנה למלך (ה' שבועות ו-ו) הקשה, דהא קיימא לן דצריך לפרט את הנדר, ואם לא פירט, אף בדיעבד לא עשה ולא כלום (עיין שו"ע יו"ד סימן רכח-ד), וכאן לא פירט הקב"ה את שבועתו, ואיך אמרו לו היה לך לומר מופר לך ע"ש. ובחידושי חתם סופר (גיטין לה:): כתב ליישב, על פי מה שהעירו התוספות (בכורות לו. ד"ה מפירין) דהא קיימא לן (נדרים עה.) החכם מתיר ואין הבעל מתיר, בעל מפר ואין חכם מפר, ואם כן היה לו לומר, ועכשיו שנשבעתי מי מתיר לי, בלשון התרה, ותימצו לדישנא דקרא נקט, אבל באמת הכוונה להתרה ע"כ.

ומעתה יש לומר דקושיא חדא מתורצת בחברתה, דהנה בתורת חיים כתב ליישב קושיית התוספות, כי הקשר בין הקב"ה לישראל היא כמו חתן וכלה, שכנסת ישראל כלה קרואה בנעימה, והקב"ה זה דודי וזה רעי, ובשעת מתן תורה קידש אותנו, והשכינה יצאה לקראתם כחתן היוצא לקראת כלה (רש"י שמות יט-יז). אמנם משה רבינו נתעלה להיות בעלה דמטרוניתא, בעלה של השכינה הקדושה, ולכן נקרא משה איש האלקים (דברים לג-א), מאריה דמטרוניתא (זוה"ק ח"א רלו:). ולכן דקדק הקב"ה לומר מי מפר לי, מי יש צדיק כזה להיות בעלה דמטרוניתא, שיוכל להפיר שבועתו של הקב"ה כבעל המפר נדרי אשתו ע"כ. וממילא מיושב גם קושיית המשנה למלך, כי בעל המפר נדרי אשתו, אינה צריכה לפרט הנדר, ולהיות בפני אשתו (ש"ך יו"ד סימן רלד ס"ק מח), ושפיר אמר הקב"ה מי מפר לי ע"כ. והוסיף עוד על זה בדרשות חתם סופר (ח"ג קיח:), דלכן הקדים לומר אוי לי שנשבעתי, כי הבעל אינו יכול להפר לאשתו רק דברים שיש בהם עינוי נפש (נדרים עט:), ועל כן הקדים אוי לי שנשבעתי, שמצטער בעינוי מגלות ישראל ע"כ.

והנה מצינו כיוצא בה בחטא העגל, שנאמר (שמות לב-יא) ויחל משה את פני ה' אלקיו וגו', ואיתא בגמרא (ברכות לב.) שהתיר לו נדרו, כתיב הכא ויחל משה, וכתוב התם (במדבר לג.) לא יחל דברו, ואמר מר הוא אינו מיחל אבל אחרים מחלין לו ע"כ. וכן הוא במדרש רבה (שם מג-ד). וכתוב בחידושי הרד"ל (שם אות יג) כאן משמע שהוא ענין התרת חכם, אבל במדרש שוחר טוב (מזמור צ) משמע שהוא ענין הפרת הבעל לאשתו, כמו שנאמר במשה איש אלקים, בעלה דמטרוניתא ע"כ.

ומעתה יש לומר, דקודם שאמר ה' למשה לך רד כי שחת עמך, הודיע לו ה' גודל מדריגתו, שמשה רבינו הוא בעלה דמטרוניתא, והקב"ה כביכול הוא כלתו, ועל כן כתיב ויתן אל משה ככלתו, שעל ידי התורה נתעלה משה להיות כביכול ה' כלתו, והוא בעלה דמטרוניתא, ומזה יבין שבידו לבטל ולהפר שבועת ה' ביום שמעו. ואמר לו ה', ועתה הניחה לי (לב-ו), וברש"י עדיין לא שמענו שהתפלל משה עליהם, והוא אומר הניחה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו ע"כ. ולכן אחר זה ויחל משה את פני ה' אלקיו, הפר לו נדרו, כבעל המפר נדרי אשתו.

ומזה נוכל להבין גודל מעלת התורה הקדושה, אשר על ידה יכולים לזכות להיות בעלה דמטרוניתא, והקב"ה כביכול כנגדו, אשה כשרה שעושה רצון בעלה (תנא דבי אליהו רבה ט), להיות צדיק גוזר והקב"ה מקיים, והקב"ה גוזר וצדיק מבטלה (מועד קטן טז:), כבעל המפר נדרי אשתו. (ועיין עוד דרשות חתם סופר ח"ב שפה:).

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' עזריאל יודא בוימהאפט הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' משה אקערמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' יואל הערש קליין הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' קלמן לייכטער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב
מוה"ר ר' אברהם בראדי הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' חיים יודא פריעד הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' יצחק סרולאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהבנם בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' יעקב קנאפפלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב